

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545

นางสาวธัญญา มากขุน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ตำแหน่งเลขที่ 95 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 2

สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ตำแหน่งเลขที่ 95 ส่วนประสานการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ 2

สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปีงบประมาณ 2560

ก

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
1. หลักการและเหตุผล	1
2. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอ	2
3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ	6

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เรื่อง การนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันประเด็นปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคม และเป็นเรื่องที่ควรมีการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงาน เพราะที่ดินของรัฐมีหลายประเภท แต่ละประเภทก็มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลรักษา คุ้มครองและป้องกันแตกต่างกันไป โดยอำนาจหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน และปัญหาข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับราษฎรในเรื่องที่ดินของรัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อน ไม่ทันต่อสถานการณ์ ประกอบกับผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายุ่งยากและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ยังไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความล่าช้าและไม่เป็นระบบ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้การประสานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 มาตรา 11 กำหนดว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้” จึงเห็นว่าการนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 จะก่อให้เกิดกระบวนการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบ สามารถทำให้

บุคลากรของแต่ละหน่วยงานมีการประสานข้อมูล สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ และได้ใช้องค์ความรู้ที่จำเป็นได้ทันสถานการณ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยองค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ คือ คน เทคโนโลยี และ กระบวนการความรู้

2. บทวิเคราะห์/แนวคิด/ข้อเสนอ

บทวิเคราะห์

เนื่องจากการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในปัจจุบัน เป็นที่สนใจของสังคม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน มีการประสานข้อมูลและการปฏิบัติงานร่วมกันแบบบูรณาการ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี - ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 เป็นไปอย่างถูกต้องรวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้ขอรับการประเมินได้ทำการศึกษาแนวคิด ระเบียบ มาตรการที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการวิเคราะห์ และมีข้อเสนอเป็นแนวทาง เพื่อให้มีการนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2545

แนวคิด

- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2547
- กระบวนการจัดการความรู้

ข้อเสนอ

เนื่องจากปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐในปัจจุบัน เป็นที่สนใจของสังคม และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจที่ตรงกัน ต้องมีการประสานข้อมูลและบูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงควรให้มีการนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์

ในปัจจุบัน โดยสามารถสรุปข้อเสนอแนวความคิดเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จ ดังนี้

1. จัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) โดยเชิญผู้แทนจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการดูแลรักษาคุ้มครอง ป้องกันที่ดินของรัฐ ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มาร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และหารือเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ

วัตถุประสงค์

(1) เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ได้มาจากการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) มาจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติ โดยการประมวลและกลั่นกรองความรู้อย่างเป็นระบบ แล้วนำความรู้ดังกล่าวมารวบรวมในรูปแบบเอกสาร เป็นคู่มือที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีฐานข้อมูลที่สอดคล้องถูกต้องตรงกัน

(2) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำเอาประสบการณ์ และองค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงาน มาจัดเป็นกรณีตัวอย่าง เพื่อสร้างมาตรฐานในการทำงาน และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีแนวทางในการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังกล่าว มีการประสานข้อมูลระหว่างกัน มีการสร้างเครือข่าย โดยนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เป็นช่องทางสื่อสาร เช่น Group Line การจัดทำ Website หรือ Blog เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะเป็นช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลต่างๆ และปรึกษาหารือระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอีกทางหนึ่ง

เป้าหมาย

(1) การดำเนินงานแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทันต่อ

สถานการณ์ ถูกต้องตามหลักกฎหมาย และมาตรการของ กบร. โดยเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของสังคมส่วนรวม

(2) ในทุกๆ ไตรมาส จะมีการจัดประชุมเพื่อรวบรวมปัญหาข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย ตลอดจนข้อเสนอแนะนโยบาย หรือแผนงาน ที่ได้จากการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ของผู้แทนจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ต่อ กบร. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นในส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาที่ดินของรัศมีคณะกรรมการ หรือคณะทำงานที่ กบร. แต่งตั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. แต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ สบร. เป็นคณะทำงาน เพื่อทำการรวบรวมองค์ความรู้ ข้อกฎหมาย คำพิพากษา รวมถึงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงาน และนำลงเผยแพร่ในเวปไซต์ของหน่วยงาน เพื่อสะดวกแก่การค้นคว้าและให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ดินของรัฐอย่างถูกต้อง

3. ปรับปรุงระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงมาตรการของ กบร. เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ และขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. จัด โครงการสัมมนาไปยังภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้คำปรึกษา และเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาตามแนวทางการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ กบร. กำหนด พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อสร้างเครือข่ายความรู้เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐสู่ภาคประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา คุ้มครอง และป้องกันที่ดินของรัฐในชุมชนที่ตนอยู่อาศัย

5. นำผลการปฏิบัติงานของ สบร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กบร. ที่ได้ดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ มารวบรวมและประเมินผลว่า การดำเนินการดังกล่าวบรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร มีประเด็นใดที่เห็นควรนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

การบุกรุกที่ดินของรัฐมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องชอบธรรม เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในสังคม และเป็นประโยชน์ต่อประเทศและประชาชนอย่างแท้จริง

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. หากว่า มีการจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนความรู้ ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) โดยเชิญผู้แทนจากส่วนราชการที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จะทำให้การแก้ไขปัญหาและป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ทั้งในด้านนโยบาย และข้อกฎหมาย สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และถูกต้องตามหลักกฎหมาย และมาตรการที่ กพร. กำหนด โดยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐเป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. มีการนำองค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐที่ได้จากการประมวลและกลั่นกรองความรู้ มาจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติงานได้จริงและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีฐานข้อมูลที่สอดคล้องถูกต้องตรงกัน

3. ทำให้กระบวนการการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประสานข้อมูลระหว่างกัน มีการสร้างเครือข่าย โดยนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นช่องทางสื่อสาร

4. สพร. ในฐานะหน่วยงานที่เป็นฝ่ายเลขานุการ กพร. สามารถดำเนินการประสานนโยบายการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กพร. มอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การพิจารณา และวินิจฉัยของ กพร. จังหวัด และ กพร.กทม. รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหา และป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และมีความถูกต้องตามหลักกฎหมาย และแนวทางตามที่ กพร. กำหนด

6. ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกัน ดูแลรักษา และฟื้นฟูที่ดินของรัฐไว้ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสืบไป และสามารถลดปัญหาข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน ในการนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการของ กพร. เรื่อง การพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ และ เรื่อง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งกำหนดโดย ระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. การประชุมของ กพร. จังหวัดทุกจังหวัด มีกระบวนการพิจารณาและดำเนินการ สอดคล้องตามหลักเกณฑ์วิธีการของมาตรการ กพร. และมติที่ประชุม กพร. จังหวัด ทุกจังหวัดเป็นไปตามมาตรการ กพร. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องการพิจารณาพยานหลักฐาน เช่น ส.ค.1 หรือพยานบุคคล ว่าพยานหลักฐานนั้น มีส่วนสนับสนุนคำกล่าวอ้างว่า มีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ ประการใด

3. ประเด็นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่เข้าสู่การพิจารณา ตามแนวทางของระเบียบฯ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้รับการแก้ไขปัญหาได้ อย่างรวดเร็ว เหมาะสม ถูกต้อง เป็นธรรม และสอดคล้องกับสถานการณ์

4. จำนวนเรื่องพิพาทเกี่ยวกับสิทธิครอบครองในเขตที่ดินของรัฐระหว่าง หน่วยงานของรัฐกับประชาชนลดลง และสามารถยุติเรื่องพิพาทในระยะเวลาอันรวดเร็ว

5. ประชาชนในพื้นที่ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการดูแลรักษา คุ้มครองและ ป้องกันที่ดินของรัฐไว้ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และใช้ประโยชน์เพื่อส่วนรวม สามารถลดจำนวนข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนในการนำคดีเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม